

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Військово-юридичний інститут
Кафедра військового права

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – 262.02 «Правоохоронна діяльність військових частин і підрозділів Національної гвардії України»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2024

Харків – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації 262.02 «Правоохоронна діяльність військових частин і підрозділів Національної гвардії України». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 20 с.

Розробник:

**Григоренко Євген Іванович, кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри військового права**

**Затверджено на засіданні кафедри військового права
(протокол № 12 від 07 червня 2024 р.)**

Начальник кафедри – Брідня Єгор Олександрович

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Григоренко Євген Іванович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри військового права
Контактний телефон	057-704-64-63
E-mail	ye.i.hryhorenko@nlu.edu.ua
Консультації	Відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Групові консультації: Telegram Індивідуальні консультації проводяться за допомогою сервісу Zoom або месенджерів (Telegram, WhatsApp)

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність заходів цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України з позицій висвітлення та аналізу дискусійних питань і ефективних шляхів їх вирішення. Розглядаються загальні правила застосування заходів цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України; особливості предмету цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

Досліджується релевантна практика застосування заходів цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України. З'ясовуються особливості організації цивільно-військового співробітництва під час застосування підрозділів Національної гвардії України як у мирний час, так і в особливий період; специфіка організації та функціонування цивільно-військового співробітництва у сфері всебічного забезпечення життєдіяльності Національної гвардії України; особливості організаційно-правових засад здійснення демократичного цивільного контролю за діяльністю Національної гвардії України як заходу цивільно-військового співробітництва.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – підготовка військовослужбовця, який здатний брати участь у всебічному створенні сприятливих умов у цивільному середовищі для досягнення військових цілей шляхом організації та підтримання

належного рівня цивільно-військової взаємодії з об'єктами цивільного середовища в районах виконання завдань, передбачених Законом України «Про Національну гвардію України», за призначенням (дислокацією) з'єднань, військових частин (підрозділів), вищих військових навчальних закладів, навчальних військових частин (центрів), баз Національної гвардії України.

Завдання – в результаті вивчення навчальної дисципліни курсанти повинні *знати*:

сутність і основний зміст завдань цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України;

процеси всебічного забезпечення організації цивільно-військової взаємодії;

вміти:

організувати виконання завдань із підтримки дій підрозділів Національної гвардії України;

здійснювати заходи щодо реалізації підтримки об'єктів цивільно-військового співробітництва;

проводити заходи щодо підвищення живучості та рівня безпеки при застосуванні підрозділів Національної гвардії України та об'єктів військово-цивільного середовища;

організувати виконання завдань цивільно-військового співробітництва з метою підвищення ефективності організації та функціонування підрозділів Національної гвардії України.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Конституційне право України», «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)», «Адміністративно-процесуальна діяльність правоохоронних органів», «Управління повсякденною діяльністю підрозділів», «Правова робота у

правоохоронних органах та військових формуваннях», «Військова адміністрація», «Міжнародне військове співробітництво України».

Кореквізити: «Управління повсякденною діяльністю підрозділів», «Управління діями підрозділів Національної гвардії України в спеціальних операціях».

Постреквізити: - .

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Демонструвати розуміння понять та особливостей цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

РН НД-2. Характеризувати міжнародно-правові стандарти у сфері цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

РН НД-3. Демонструвати розуміння змісту конституційно-правового регулювання цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

РН НД-4. Інтерпретувати та застосовувати норми щодо спільного планування у системі цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

РН НД-5. Визначати сучасні тенденції розвитку та уміння прогнозувати подальшу модернізацію теорії та практики застосування сил і засобів цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.

РН НД-6. Демонструвати знання теорії та практики реалізації підсистеми підтримки підрозділів Національної гвардії України.

РН НД-7. Пояснювати загальні правила, підстави та порядок застосування заходів цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України в особливий період.

РН НД-8. Демонструвати розуміння правової природи, мети та умов застосування заходів цивільно-військового співробітництва у Національній

гвардії України, їх класифікації та співвідношення з іншими заходами у сфері забезпечення національної безпеки України, що реалізуються підрозділами Національної гвардії України в особливий період.

РН НД-9. Формулювати власну правову позицію, наводити переконливі аргументи, оцінювати докази та знаходити оптимальні варіанти розв'язання конфліктних ситуацій при організації та функціонуванні цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України в умовах особливого періоду.

РН НД-10. Аналізувати правову природу, сутність, мету, підстави та порядок здійснення демократичного цивільного контролю за діяльністю Національної гвардії України як заходу цивільно-військового співробітництва.

Види навчальних занять та самостійна робота

№ з/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми семінарських занять	
1.	Поняття та призначення цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	Поняття та призначення цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	2
2.	Організаційно-правові засади цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	Організаційно-правові засади цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	4
3.	Мета та основні принципи організації цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	Мета та основні принципи організації цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	4
4.	Характеристика основних складових системи цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	Характеристика основних складових системи цивільно-військового співробітництва у Національній гвардії України.	4
5.	Особливості організації цивільно-військового співробітництва під час застосування підрозділів Національної гвардії	Особливості організації цивільно-військового співробітництва під час застосування підрозділів Національної гвардії України	2

	України у мирний час.	у мирний час.	
6.	Особливості організації цивільно-військового співробітництва під час застосування підрозділів Національної гвардії України в особливий період.	Особливості організації цивільно-військового співробітництва під час застосування підрозділів Національної гвардії України в особливий період.	4
7.	Організація та функціонування цивільно-військового співробітництва у сфері всебічного забезпечення життєдіяльності Національної гвардії України.	Організація та функціонування цивільно-військового співробітництва у сфері всебічного забезпечення життєдіяльності Національної гвардії України.	4
8.	Організаційно-правові засади здійснення демократичного цивільного контролю за діяльністю Національної гвардії України як заходу цивільно-військового співробітництва.	Організаційно-правові засади здійснення демократичного цивільного контролю за діяльністю Національної гвардії України як заходу цивільно-військового співробітництва.	4
	Усього		28

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах: підбір та аналітичне дослідження керівних документів з питань цивільно-військового співробітництва, рекомендованої/нової наукової та навчальної літератури;

опрацювання конспектів лекцій;

робота над кейсами;

виконання індивідуальних робіт;

підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, виконання тестових завдань тощо);

самотестування;

підготовка до семінарських занять та диференційованого заліку.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах для самостійної роботи з навчальної дисципліни

«Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації 262.02 «Правоохоронна діяльність військових частин і підрозділів Національної гвардії України».

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри військового права.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
3. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
7. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Про додаткові заходи щодо дальшої демократизації суспільства та посилення цивільного контролю за діяльністю правоохоронних та розвідувальних органів України : Указ Президента України від 18.02.2004 р. №

206/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206/2004#Text>

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 24.09.2015 р. № 555/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>

Література

Основна література

1. Військове право : підручник / за ред. І. М. Коропатніка, І. М. Шопіної. Київ : Алерта, 2019. 648 с.

2. Військове право України : підручник / за заг. ред. А. М. Колодія, О. В. Кривенка, В. Й. Пашинського. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 392с.

3. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика : навч. посіб. / за заг. ред. В. Г. Пилипчука ; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України. Київ; Одеса : Фенікс, 2020. 224 с.

4. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі. Київ : ГО Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.

5. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України. 305 с. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/method_recomendations_gender_integration.pdf

6. Мехеда В. Д., Червякова О. В., Іващенко С. В. Військова служба: підготовка, вступ, проходження та припинення (правові аспекти управління

персоналом) : навч.-метод. посіб. Харків : Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2021. 332 с.

Додаткова література

1. Cherviakova O. Ensuring national security in a conflict society: processes and mechanisms of transitional justice. *Scientific approaches in jurisprudence : collective monograph* / Lohvinenko M., Kordunian I., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2020. 213 p. P. 109–116.

2. Cherviakova O., Mekheda V. Violations of the laws or customs of war under military law: comparative analysis of international and internal legislation of Ukraine. *Problems of Legality*. 2021. Issue 152. P. 8–18.

3. Kaminska, N., Loshchykhin, O., Romanova, N. The role of the OSCE in ensuring gender equality into policies and practices. *Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools*. 2019. No. 34 (4). P. 87–91.

4. Богуцький В. В., Григоренко Є. І. Юридична відповідальність у системі військового управління (теоретико-управлінський аспект) : монографія. Харків : Юрайт, 2022. 180 с.

5. Комісарова Н. О., Ткаченко О. В., Мальцев В. В., Бейкун А. Л. Правова проблематика дієвості суб'єктів сил безпеки сектору безпеки і оборони з огляду на необхідність дотримання конституційних принципів діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2023. № 35. С. 86–96. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/21903/21080>

6. Мельник С. М. Зарубіжний досвід адміністрування національної безпеки й обороноздатності (на прикладі Італії, Великої Британії, Швейцарії). *Адміністративне право і адміністративний процес, інформаційне право*. 2019. № 3, ч. 2. С. 83–87.

7. Мельник С. М., Григоренко Є. І. Закон України «Про основи національного спротиву» в системі оборонного законодавства України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*.

2022. № 34. С. 153–160. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/21240/20769>

8. Червякова О. В. Відповідальність за воєнні злочини: механізми та процеси відновлення суверенітету та безпеки України. *Форум права*. 2020. № 61(2). С. 150–162. URL: <http://forumprava.pp.ua/2020-n-2.html>

9. Червякова О. В. Відповідальність за воєнні злочини: через перехідне правосуддя до сталого миру та безпеки України. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 150. С. 161–172.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-портал DCAF – Geneva Centre for Security Sector Governance. URL: <https://www.dcaf.ch/>

2. Офіційний веб-портал НАТО – Організації Північноатлантичного договору. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics.htm>

3. Офіційний веб-портал НАТО – Women, Peace and Security. URL: <https://natolibguides.info/women>

4. Офіційний веб-портал ОБСЄ – Організації з безпеки і співробітництва в Європі. URL: <https://www.osce.org>

5. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри військового права Військово-юридичного інституту. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedryviiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕІК

Навчальний електронний інформаційний комплекс «Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1382>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції та семінарські заняття; систематично й активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні задач; якісно виконувати письмові, практичні завдання, індивідуальні роботи тощо. Семінарські заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових (науково-практичних) конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Здобувачі вищої освіти також мають можливість користуватися ноутбуками, планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни *на семінарських заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове чи експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, розробка кейсів, захист есе чи реферату за ініціативи

здобувача освіти. У ході семінарського заняття здобувач може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 1; 2; 3);

контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів, виконання тестового завдання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до вивчення поточного матеріалу.

Впродовж семестру здобувачі вищої освіти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *диференційований залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої здобувач освіти допускається до складання диференційованого заліку, становить 25 балів. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Цивільно-військове співробітництво у Національній гвардії України» при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль				Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти	Підсумковий контроль (диференційова ний залік)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2				
Семінарські заняття	Тестове завдання	Семінарські заняття	Колоквиум			
max 12	max 3	max 12	max 3	max 10	max 60	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми,

на семінарському занятті		можливі окремі несуттєві недоліки.
	2	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 3	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	2,5	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок.
	1,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	1	Прогалини в знаннях, здобувач слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестове завдання	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	2,5	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	2	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	1,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	1	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти: Наукова доповідь	Max 10	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно

		<p>викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела.</p> <p>Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.</p>
	6	<p>Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела.</p> <p>Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.</p>
	4	<p>Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на судову та / або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.</p>
	2	<p>Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.</p>
	Min 0	<p>Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недоброчесності.</p>

Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Анотування прочитаної додаткової літератури з курсу	Max 4	В роботі здійснена анотація обраних за погодженням з викладачем-науковим керівником джерел. Наведено бібліографічний опис анотованого джерела, надана характеристика його змісту, виділена головна ідея, ключові положення. Анотація містить не лише огляд прочитаного матеріалу, а й аналітичну позицію здобувача вищої освіти з приводу отриманої інформації. Здобувач вищої освіти продемонстрував уміння працювати з літературою, аналізувати норми чинного законодавства, використовувати наукові джерела та правозастосовну практику, робити обґрунтовані висновки. Анотація відповідає вимогам, які пред'являються до такого виду робіт. Вказуються причини обрання певної теми, джерел, робіт конкретних авторів, обґрунтовується актуальність теми, наводиться думка здобувача вищої освіти щодо усвідомленого матеріалу та формулюється висновок.
	2	Анотація здійснена поверхнево, містить лише огляд прочитаного матеріалу. Здобувач вищої освіти не продемонстрував уміння працювати з літературою, ґрунтовно аналізувати норми чинного законодавства, використовувати у

		необхідній кількості наукові джерела та правозастосовну практику, виокремлювати проблеми правозастосування та головну думку. Зроблені висновки не в повній мірі відображають зміст анотованого матеріалу або є помилковими.
	Min 0	Анотація містить лише загальний огляд дослідженого матеріалу. Зроблені висновки не відображають його зміст, є помилковими або містять ознаки академічного плагіату.
Есе	Max 6	Есе виконано самостійно, сумлінно та добросовісно. Містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, прецедентах Європейського суду з прав людини, підходах науковців, але з формуванням та наведенням автором власного ставлення до досліджуваного питання.
	4	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.
	2	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, не відповідає стилю есе, не містить авторського висновку щодо розглядуваного питання.
	Min 0	Тема есе не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Складання термінологічного словника	3	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання стосовно створення заздалегідь узгодженого переліку термінів, що відображають термінологію галузі (кількох галузей) знань або лексику спеціальної сфери. Складено список термінів, пов'язаних із певною тематикою дисципліни, що вивчається, та надано їх визначення. Підготовлений словник містить не менше 10 термінів. Здобувач вищої освіти спирався при підготовці словника на чинне законодавство, міжнародні нормативні акти, практику Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, а також сучасну вітчизняну та зарубіжну наукову літературу за обраною темою.
Розробка схем, таблиць, діаграм	3	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення правозастосовної практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти. Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.
Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або

		за вибором здобувача вищої освіти іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	10	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму охоплюється єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.
Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
Диференційований залік Зараховано	Мах 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.

	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
Не зараховано	Min 0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю (диференційований залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34